

Šį puslapį išvertė mašininio vertimo programa [Nuoroda]. Mašiniuose vertimuose gali būti klaidų, tekstas gali būti nevisiškai aiškus ir tikslus. Ombudsmenas neprisiima atsakomybės už jokių neatitikimų. Patikimiausią ir teisiškai tikslią informaciją rasite originale anglų kalba, kurio nuoroda pateikta pirmiau. Daugiau informacijos rasite mūsų [kalbų ir vertimo politikoje](#) [Nuoroda].

Rekomendacija dėl to, kaip Europos gynybos agentūra nagrinėjo savo buvusio vykdomojo direktoriaus prašymus eiti aukštas pareigas bendrovėje „Airbus“ (OI/3/2021/KR)

Rekomendacija

Byla OI/3/2021/KR - **Atidaryta** 22/02/2021 - **Rekomendacijos** 01/02/2022 - **Sprendimas** 28/01/2022 - **Atitinkama institucija** Europos gynybos agentūra (Institucija pritarė rekomendacijų projektui) |

Ombudsmenė savo iniciatyva atliko tyrimą dėl Europos gynybos agentūros (EGA) sprendimo leisti buvusiam institucijos vykdomajam direktoriui eiti dvi aukštas pareigas aviacijos bendrovėje „Airbus“.

Atlikdama tyrimą ombudsmenė taip pat nagrinėjo, kaip EGA reagavo į tai, kad jos buvęs vykdomasis direktorius naujas pareigas pradėjo eiti prieš EGA suteikiant jam leidimą tai daryti, – tai yra EGA tarnybos nuostatų pažeidimas.

Ombudsmenė nustatė, kad sąlygos, kurias EGA savo sprendime dėl leidimo suteikimo nustatė buvusiam vykdomajam direktoriui, buvo nepakankamos, vertinant pagal riziką, jų nebuvo galima stebėti ir nebuvo galima užtikrinti jų vykdymo. Taip pat buvo trūkumų, susijusių su tuo, kaip EGA vertino interesų konfliktų riziką.

EGA veikiau turėjo taikyti griežtesnes sąlygas ir uždrausti buvusiam vykdomajam direktoriui pradėti eiti pareigas, dėl kurių kilo didžiausia su EGA teisėtais interesais susijusio konflikto rizika. Kadangi nebuvo to padaryta, tai prilygo netinkamam EGA administravimui.

Remdamasi šiomis išvadomis, ombudsmenė pateikė dvi rekomendacijas:

i) ateityje EGA turėtų drausti savo vyresniesiems darbuotojams eiti pareigas pasibaigus jų kadencijai, jeigu kyla aiškus su teisėtais EGA interesais susijęs konfliktas;

ii) EGA turėtų nustatyti tokių veiksmų draudimo kriterijus, kad vyresniesiems darbuotojams būtų suteikta aiškumo. Kandidatai į aukštesnes EGA pareigas turėtų būti informuojami apie šiuos kriterijus, kai teikia paraiškas.

Parengta pagal Europos ombudsmeno statuto 3 straipsnio 6 dalį [1]

Ivadas

1. Kai valstybės pareigūnai, ypač vyresnieji pareigūnai, palieka viešojo administravimo institucijas eiti pareigas privačiame sektoriuje, jie laikomi einančiais per „sukamąsias duris“.

2. Dėl „sukamųjų durų“ reiškinio ES administracijoje gali būti: I) rizika, kad gali būti pažeisti teisėti ES interesai; II) rizika, kad informacija, kuri nėra vieša, gali būti atskleista arba netinkamai naudojama; arba iii) rizika, kad buvę darbuotojai gali bandyti daryti įtaką buvusiems kolegoms, kurie išvykstančių vyresniųjų pareigūnų atveju greičiausiai buvo jiems pavaldūs, savo naujo darbdavio naudai.

3. Pirmiau nurodyti pavojai turi būti analizuojami, be kita ko, atsižvelgiant į asmens pagrindinę teisę dirbti. Bet kokie buvusių ES darbuotojų teisių dirbti privačiame sektoriuje apribojimai turi būti būtini teisėtam viešajam interesui pasiekti ir turi būti proporcingi [2].

4. ES institucijos, įstaigos, agentūros ir organai (toliau – institucijos) visada turi vertinti „sukamųjų durų“ reiškinio atvejus viešojo intereso požiūriu [3]. Nors visus tokius atvejus reikia vertinti pagal jų individualius nuopelnus, vyresniųjų pareigūnų veiksmai turi būti labiau tikrinami, atsižvelgiant į didesnę galimą riziką, susijusią su institucijos interesais. Taip pat reikia atsižvelgti į darbo sutarties pobūdį (nuolatinę arba laikiną).

5. Šis tyrimas susijęs su tuo, kaip Europos gynybos agentūra (EGA) sprendė buvusio generalinio direktoriaus persikėlimą į „Airbus Spain“ ir „Airbus Defence and Space“. Atliekant tyrimą taip pat buvo nagrinėjama, kaip EGA nagrinėjo tai, kad jos buvęs vyriausiasis pareigūnas, prieš pradėdamas eiti naujas pareigas, nelaukė EGA patvirtinimo, o tai yra EGA tarnybos nuostatų pažeidimas [4] (Europos gynybos agentūros aprašymus ir vyriausiojo pareigūno vaidmenį žr. 1 priede).

Tyrimas

6. 2021 m. vasario 22 d. Ombudsmenas pradėjo tyrimą savo iniciatyva [5] dėl:

1) Kaip Europos gynybos agentūra nagrinėjo buvusio generalinio direktoriaus prašymą užimti aukštesnes pareigas „Airbus Spain“ ir „Airbus Defence and Space“.

2) kaip EGA tvarkė buvusio vyriausiojo pareigūno padarytą EGA Tarnybos nuostatų reikalavimo

gauti leidimą prieš pradėdant naują veiklą pažeidimą.

7. Tyrimo metu EGA atsakė į ombudsmeno klausimus [6] Ombudsmeno tyrimo grupė taip pat patikrino EGA bylas dėl: I) sprendimas leisti eiti naujas buvusio vyriausiojo pareigūno pareigas; II) buvęs vyriausiasis pareigūnas pažeidė EGA tarnybos nuostatuose nustatytą reikalavimą gauti leidimą prieš faktiškai pradėdant dirbti naują darbą; ir iii) visi EGA priimti sprendimai dėl leidimų teikti prašymus pasibaigus tarnybos laikui 2019 ir 2020 m.

Laiko juosta

8. Ombudsmeno atlikto tyrimo metu buvo nustatytas toks pagrindinių įvykių tvarkaraštis.

Data

EGA veiksmai

Buvusio generalinio direktoriaus veiksmai

2015 m. vasario 1 d.

Buvęs vyriausiasis pareigūnas buvo paskirtas EGA generaliniu direktoriumi trejų metų kadencijai. Vėliau jo paskyrimas buvo pratęstas dar dvejiems metams iki 2020 m. vasario 1 d.

2020 m. sausio 31 d.

Pasibaigus kadencijai, vyriausiasis pareigūnas informavo EGA, kad jis grįš į savo buvusias valstybės tarnautojo pareigas ES valstybės narės užsienio reikalų ministerijoje.

2020 m. liepos 28 d.

Buvęs generalinis direktorius paprašė leidimo užimti dvi darbo vietas: vieną – „Airbus Spain“, kitą – „Airbus Defence and Space“.

2020 m. liepos 31 d.

EGA informavo buvusį vyriausiąjį pareigūną, kad jo paraiškoje nepateikta pakankamai informacijos apie tai, kaip nauji darbdaviai sumažins interesų konfliktų riziką tarp ankstesnių ir numatomų būsimų pareigų.

EGA taip pat informavo buvusį vyriausiąjį pareigūną, kad ji negalės priimti sprendimo iki siūlomos naujų darbo vietų pradžios datos.

2020 m. rugpjūčio 17 d.

Buvęs generalinis direktorius pasirašė darbo sutartį su „Airbus“ ir pradėjo ten gauti atlyginimą.

2020 m. rugpjūčio 28 d.

EGA priminė buvusiam vyriausiajam pareigūnui apie savo prašymą pateikti papildomos informacijos [7] ir paprašė paaiškinti, kaip jis užtikrins, kad naujų pareigų ir pareigų vykdymas neprieštarautų teisėtiems EGA interesams arba būtų manoma, kad tai padarys. EGA taip pat priminė, kad „[...] Agentūros vadovui reikia išankstinio leidimo prieš pradedant profesinę veiklą pagal EGA tarnybos nuostatus“ [8] .

Buvęs vyriausiasis pareigūnas atsakė, kad, nors jis perdavė EGA prašymą pateikti papildomos informacijos savo naujam darbdaviui, ji dar nepateikė šios informacijos.

2020 m. rugpjūčio 31 d.

Buvęs vyriausiasis pareigūnas pateikė papildomos informacijos prie prašymo suteikti leidimą.

2020 m. rugsėjo 1 d.

Buvęs generalinis direktorius pradėjo vykdyti užduotis savo naujam darbdaviui.

2020 m. rugsėjo 3 d.

Dėl buvusio vyriausiojo pareigūno prašymo EGA konsultavosi su Personalo komitetu. Personalo komitetas išreiškė susirūpinimą *dėl padėties poveikio tiek EGA išorės suinteresuotiesiems subjektams, tiek darbuotojams* .

Buvęs vyriausiasis pareigūnas pateikė „Airbus“ etikos ir atitikties politiką kaip papildomos informacijos, kurią jis pateikė 2020 m. rugpjūčio 31 d., papildymą.

2020 m. rugsėjo 7 d.

Nagrinėdama buvusio vyriausiojo pareigūno prašymą ir papildomą informaciją EGA nustatė, kad ji sukūrė EGA teisėtų interesų konflikto suvokimą ir kad dėl jo gali kilti faktinis interesų konfliktas, kuris, jei nebūtų sušvelnintas, galėtų padaryti didelę žalą EGA reputacijai. Todėl EGA savo sprendime, kuriuo leidžiama pateikti paraišką dėl dviejų naujų darbo vietų, nustatė tam tikras sąlygas.

2020 m. rugsėjo 14 d.

EGA surengė klausymą su buvusiu generaliniu direktoriumi pagal preliminarą procedūrą dėl EGA tarnybos nuostatų pažeidimo.

Buvęs vyriausiasis pareigūnas prisiėmė visą atsakomybę už EGA tarnybos nuostatų pažeidimą.

2020 m. rugsėjo 21 d.

EGA paskelbė įspėjimą [9] dėl Tarnybos nuostatų pažeidimo.

EGA sprendimas dėl buvusio generalinio direktoriaus prašymo

EGA pateikti argumentai

9. EGA sprendimas su tam tikromis sąlygomis patvirtinti dvi naujas buvusio generalinio direktoriaus darbo vietas bendrovėje „Airbus“ grindžiamas EGA tarnybos nuostatų 18 straipsniu. Pagal 18 straipsnį EGA turėtų įvertinti, ar darbo vietas, kurias ketino užimti buvęs vyriausiasis pareigūnas, yra suderinamos su EGA „teisėtais interesais“. 18 straipsnyje numatyta, kad EGA gali uždrausti buvusiam savo darbuotojui eiti pareigas, jei jos yra susijusios su pareigūno darbu per paskutinius trejus tarnybos metus ir gali „*prieštarauti teisėtiems agentūros interesams*“. (Žr. 4 išnašą.)

10. EGA nurodė, kad surinkusi pakankamai informacijos, kad galėtų atlikti prasmingą buvusio generalinio direktoriaus paraiškos, susijusios su dviem darbo vietomis, interesų konfliktų vertinimą, ji padarė išvadą, kad ji negali nustatyti jokio galimo konflikto su EGA interesais, kuris pateisintų draudimą jam užimti darbo vietas. Tačiau EGA padarė išvadą, kad „*dėl šios padėties iš tikrųjų susidarė įspūdis, kad Agentūros teisėtiems interesams prieštaraujama, ir ateityje gali kilti faktinis interesų konfliktas, kuris, jei nebūtų sušvelnintas, galėtų padaryti didelę žalą Agentūros reputacijai*“.

11. Siekdama sumažinti šią riziką, EGA į savo sprendimą įtraukė sąlygas. Visų pirma buvęs vyriausiasis pareigūnas turėtų:

- iki 2022 m. sausio 31 d. susilaikyti nuo ryšių su „Airbus“ biuru Briuselyje dėl klausimų, susijusių su EGA;
- atsiriboti nuo bet kokio „Airbus“ sprendimo ar užduoties, susijusios su EGA veikla iki 2022 m. sausio 31 d., kad būtų išvengta bet kokio numanomo ar realaus interesų konflikto;
- iki 2021 m. sausio 31 d. neturi ryšių su EGA darbuotojais lobistinės veiklos ar atstovavimo klausimais, už kuriuos jis buvo atsakingas kaip vyriausiasis pareigūnas, tikslais.

12. Atsakydama į Ombudsmeno klausimą, EGA nurodė, kad nors „Airbus Defence“ ir „Space SAS“ (dalis „Airbus France“) buvo sudarytos sutartys remiantis 2019 m. EGA vykdytomis viešųjų pirkimų procedūromis [10], buvęs vykdomasis direktorius nedalyvavo priimant sprendimus dėl sutarčių sudarymo [11].

Ombudsmeno vertinimas, po kurio pateikta rekomendacija

13. Visuomenė turi turėti galimybę pasitikėti, kad valdžios institucijos tarnauja bendram

interesui, o ne privatiems ar asmeniniams interesams. Vyresniojo valstybės pareigūno persikėlimas į privatųjį sektorių netrukus po to, kai jis išėjo iš valstybės tarnybos, gali sukelti visuomenės nepasitenkinimą, kaip atsitiko šiuo atveju.

14. „Airbus“ yra viena didžiausių Europos gynybos pramonės veikėjų, todėl yra suinteresuota EGA veikla. Pavyzdžiui, bendrovė „Airbus“ teikia pasiūlymus dėl sutarčių pagal EGA organizuojamas viešųjų pirkimų procedūras ir yra suinteresuota rekomendacijomis dėl politikos ar viešųjų investicijų į gynybos ir saugumo technologijų mokslinius tyrimus ir plėtrą.

15. EGA sprendimas buvo susijęs su dviem darbo vietomis:

I) **„Airbus Spain“ vadovas**, kurio pareigos ir pareigos apibūdinamos kaip *„tiesiogiai susijusios tik su Ispanija, o ne su jokia kita šalimi ar ES“*.

II) **Strateginis patarėjas „Airbus“ gynybos ir kosmoso klausimais**, kurio pareigos ir atsakomybė apibūdinama kaip *„prisidedanti patirtis analizuojant ir apibrėžiant strategijos veiksmų gaires, kurias patvirtins pasaulinės grupės vadovai visose srityse, visame pasaulyje, taip pat NATO, ES ar atskirose Europos šalyse ar už jos ribų. Tai jokių būdu nereiškia lobistinės veiklos, susijusios su ES institucijomis ir įstaigomis, kurios yra vienintelė „Airbus“ viešųjų reikalų biuro Briuselyje atsakomybė.“*

Atrodo, kad būtent šis antrasis darbas yra tiesiogiai susijęs su EGA veikla, todėl interesų konflikto vertinimą, susijusį su šiuo žingsniu, reikia ypač atidžiai išnagrinėti.

16. EGA tarnybos nuostatuose nustatyta, kad:

„Laikinieji darbuotojai, ketinantys užsiimti apmokama arba neatlygintina profesine veikla per dvejus metus nuo tarnybos pabaigos, apie tai informuoja Agentūrą naudodami specialią formą. Jei ta veikla yra susijusi su darbu, kurį laikinasis darbuotojas atliko per paskutinius trejus tarnybos metus, ir dėl to galėtų būti pažeisti teisėti Agentūros interesai, sudaryti sutartis įgaliota tarnyba (AACC), atsižvelgdama į tarnybos interesus, gali arba uždrausti jam įsipareigoti vykdyti šią veiklą, arba duoti sutikimą, jei laikomasi sąlygų, kurios, jos nuomone, yra tinkamos. [..]

Buvusių vyresniųjų laikinųjų darbuotojų atveju DSS/II iš esmės uždraudžia jiems per dvylika mėnesių nuo tarnybos pabaigos užsiimti lobistine veikla arba palaikyti ryšius su Agentūros darbuotojais jų verslo, klientų ar darbdavių klausimais, už kuriuos jie buvo atsakingi per paskutinius trejus tarnybos metus.

Interesų konflikto vertinimas

17. Buvęs vyriausiasis pareigūnas buvo EGA aukščiausio rango pareigūnas, todėl visi EGA darbuotojai, dirbę EGA jo kadencijos metu, buvo jo pavaldiniai. Galima daryti prielaidą, kad klausimai, kuriuos buvęs vyriausiasis pareigūnas nagrinėjo per paskutinius trejus savo kadencijos metus, apima visą EGA veiklą, ir pagrįstai galima daryti prielaidą, kad jo žinios apie šią veiklą yra reikšmingos [12].

18. Ombudsmenas atkreipia dėmesį į tai, kad buvusio vyriausiojo pareigūno pareigybė EGA yra laikina. [13] EGA laikinieji darbuotojai neturi teisės gauti pereinamojo laikotarpio pašalpų, o draudimas buvusiems darbuotojams pasirinkti naują darbą, t. y. griežčiausia EGA turima galimybė, turėtų būti daroma tik tais atvejais, kai kitos mažiau ribojančios priemonės nėra tinkamos EGA interesams apsaugoti [14].

19. Tyrimo metu Ombudsmenas paprašė EGA ją informuoti: i) kai buvęs generalinis direktorius sužinojo apie darbo galimybes bendrovėje „Airbus“, ii) kai buvęs vykdomasis direktorius kreipėsi dėl darbo „Airbus“ ir iii) kai „Airbus“ pasiūlė jam darbo vietas. Ombudsmenas pasiūlė, kad jei EGA neturi šios informacijos byloje, ji galėtų paprašyti buvusio vyriausiojo pareigūno pateikti atitinkamus atsakymus.

20. EGA atsakė, kad ji neturi prašomos informacijos ir neturi jokio pagrindo prašyti tokios informacijos, kai gavo prašymą. Taip buvo todėl, kad buvo daroma prielaida, jog buvęs generalinis direktorius pirmą kartą sužinojo apie būsimas darbo vietas „Airbus“ po to, kai grįžo į valstybės narės užsienio reikalų ministerijos pareigas [15]. EGA neprašė buvusio generalinio direktoriaus pateikti atsakymus ombudsmeno tyrimo kontekste.

21. Todėl nebuvo užtikrintai nustatyta, kada buvęs generalinis direktorius sužinojo apie darbo galimybes bendrovėje „Airbus“. Šiomis aplinkybėmis kyla bendras susirūpinimas, kad galimybė persikelti į privatųjį sektorių gali turėti įtakos vyresniųjų valstybės pareigūnų elgesiui, kol jie vis dar dirba viešojo administravimo srityje.

22. Ombudsmeno nuomone, galima pagrįstai tikėtis, kad valdžios institucija, nagrinėdama jautrią „sukamųjų durų“ reiškinio bylą, kurioje dalyvavo jos buvęs aukščiausio rango darbuotojas, patikrins, kada pirmą kartą atsirado darbo (-ų) perspektyva. Kaip matyti iš šio skirsnio dėl Pareigūnų tarnybos nuostatų pažeidimo, ši informacija, be abejonės, būtų tinkama vertinant šio pažeidimo sunkumą. Tai, kad EGA nesiekė gauti šios informacijos, yra trūkumas, rodantis, kad EGA šio klausimo neišnagrinėjo pakankamai išsamiai.

EGA sprendimui taikomos sąlygos

23. Ombudsmeno vertinimu dėl EGA nustatytų sąlygų siekiama nustatyti, ar jos pakankamai ir veiksmingai sumažino EGA nustatytą interesų konfliktų riziką.

Susilaikymas nuo ryšių su „Airbus“ biuru Briuselyje dėl klausimų, susijusių su EGA

24. EGA sprendime reikalaujama, kad buvęs vyriausiasis pareigūnas iki 2022 m. sausio 31 d. susilaikytų nuo ryšių su „Airbus Brussels“ biuru klausimais, susijusiais su EGA. Ombudsmenas supranta, kad šios sąlygos tikslas yra sumažinti riziką, kad buvęs vykdomasis direktorius mėgins netiesiogiai lobistinę veiklą arba propagavimą per „Airbus Brussels“ biurą EGA darbuotojų atžvilgiu. Ombudsmenas abejoja, ar šis apribojimas yra pakankamai veiksmingas.

25. Pirma, EGA sprendimas neužkerta kelio buvusiam vadovui susisiekti su „Airbus Brussels“ biuru dėl klausimų, susijusių su kitomis ES institucijomis. Informacija ir kontaktai, su kuriais buvęs vyriausiasis pareigūnas turėjo prieigą eidamas pareigas, taip pat buvo susiję su kitomis ES institucijomis (kurios tiesiogiai dalyvauja EGA veikloje). Ombudsmeno nuomone, EGA sprendime turėjo būti aiškiai nurodyta, kad buvęs vykdomasis direktorius neturėtų kreiptis į „Airbus“ biurą Briuselyje dėl klausimų, kuriuos jis nagrinėjo per paskutinius trejus tarnybos metus [16].

26. Antra, kai EGA paprašė buvusio vyriausiojo pareigūno paaiškinti savo prašymą, jis informavo EGA, kad lobistinė veikla ES yra „vienintelė „Airbus“ viešųjų reikalų biuro Briuselyje atsakomybė“. Atsakydama Ombudsmenui, EGA 2018 ir 2019 m. išvardijo buvusio vyriausiojo pareigūno ryšius su „Airbus“. Iš ombudsmenui pateiktos informacijos ir dokumentų aišku, kad šie ryšiai vyko ne tik su „Airbus Brussels“ biuru, bet ir su kitomis bendrovės „Airbus“ dalimis, įskaitant „Airbus Defence“ ir „Space“, kuriose viena iš buvusio generalinio direktoriaus darbo vietų yra [17]. Taigi „Airbus“ biuras Briuselyje nėra vienintelė „Airbus“ dalis, atsakinga už lobistinę veiklą ar EGA paramą. [18] EGA turėjo į tai atsižvelgti vertindama buvusio vykdomojo direktoriaus paraišką, kad nustatytų tinkamus apribojimus interesų konfliktų rizikai sumažinti.

27. Dėl šių priežasčių Ombudsmenas mano, kad šios sąlygos nepakanka susijusiai rizikai sumažinti.

Nušalinimas nuo „Airbus“ sprendimų ar užduočių, susijusių su EGA veikla

28. EGA sprendime reikalaujama, kad buvęs vyriausiasis pareigūnas iki 2022 m. sausio 31 d. nedalyvautų jokiame „Airbus“ sprendime ar užduotyje, susijusioje su EGA veikla. Ši sąlyga, be abejonės, būtų veiksminga priemonė siekiant išvengti numanomų ir faktinių interesų konfliktų, nes ja atsižvelgiama į riziką, kad buvęs vyriausiasis pareigūnas pasinaudos savo žiniomis apie EGA veiklą ir ryšius, kad suteiktų savo naujam darbdaviui privilegijuotą prieigą prie informacijos apie EGA veiklą.

29. Atsakydama į Ombudsmeno klausimą dėl to, kaip EGA stebi ir įgyvendina apribojimus, kuriuos ji nustatė buvusio vyriausiojo pareigūno naujoms darbo vietoms, EGA nurodė, kad ji „neturi išteklių ir kompetencijos sistemingai stebėti sąlygas pasibaigus tarnybos laikui, ne tik didinti informuotumą ir užtikrinti nustatytų sąlygų skaidrumą“. Todėl atrodo, kad pati EGA mano, jog negali veiksmingai stebėti ir įgyvendinti šios sąlygos.

30. Leidimo vykdyti veiklą pasibaigus tarnybos laikui ir atsisakymo vykdyti veiklą skirtumas turi būti susijęs su įstaigos gebėjimu nustatyti patikimas sąlygas, kuriomis veiksmingai sumažinama interesų konfliktų rizika. Tai, kad EGA nevykdo veiksmingos stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo, yra ypač problemiška, kiek tai susiję su buvusio generalinio direktoriaus nauju „Airbus Defence and Space“ strateginio patarėjo darbu. Šis vaidmuo apima indėlį į bendrovės ES strategiją, kuri, atsižvelgiant į naujojo darbdavio interesus [19] ir strateginio patarėjo, įskaitant ES, pobūdį, gali

būti susijusi su EGA veikla.

Lobistinės veiklos draudimas

31. EGA sprendime numatyta, kad buvęs vyriausiasis pareigūnas neturėtų palaikyti ryšių su EGA darbuotojais lobistinės veiklos ar atstovavimo klausimais, už kuriuos jis buvo atsakingas kaip vyriausiasis pareigūnas, tikslais. Šis apribojimas buvo nustatytas pirmuosius dvylika mėnesių po buvusio vyriausiojo pareigūno pasitraukimo iš pareigų, o tai iš esmės reiškė laikotarpį nuo 2020 m. rugsėjo 7 d. iki 2021 m. sausio 31 d. [20]

32. Ši sąlyga grindžiama EGA Tarnybos nuostatų nuostata, kad praėjus dvylikai mėnesių nuo tarnybos pabaigos buvusiems vyresniesiems darbuotojams turėtų būti uždrausta dalyvauti lobistinėje veikloje ar palaikyti EGA darbuotojų konsultavimą savo verslo, klientų ar darbdavių atžvilgiu klausimais, už kuriuos jie buvo atsakingi per paskutinius trejus tarnybos metus. Ši nuostata yra minimalus standartas, ir EGA, jei mano, kad tai būtina siekiant apsaugoti savo teisėtus interesus, galėtų viršyti dvylikos mėnesių laikotarpį.

33. Šiuo atveju EGA nusprendė uždrausti buvusiam generaliniam direktoriui 24 mėnesius susisiekti su „Airbus Brussels“ biuru klausimais, susijusiais su EGA veikla. Taigi pati EGA nustatė, kad rizika, jog buvęs vyriausiasis pareigūnas vykdys lobistinę veiklą arba palaikys ryšius su EGA darbuotojais, gali trukti iki 24 mėnesių po to, kai buvęs vyriausiasis pareigūnas baigė eiti pareigas. Todėl ombudsmenė mano, kad būtų buvę pagrįsta, jei EGA taip pat nustatytų, kad ši bendresnė sąlyga siekiant sumažinti lobistinės veiklos ar atstovavimo EGA darbuotojams riziką taip pat turėtų galioti iki 2022 m. sausio 31 d. To nepadarius, trūksta nuoseklumo.

34. Be to, ombudsmenas mano, kad šios sąlygos, kuri apima tik EGA darbuotojus, taikymo sritis yra abejotina. Taip yra todėl, kad buvęs vyriausiasis pareigūnas per pastaruosius trejus tarnybos metus nagrinėjo klausimus, susijusius su kitomis ES institucijomis (žr. 25 dalį). Ombudsmeno nuomone, EGA turėjo nustatyti, kad ši sąlyga taip pat taikoma kitų institucijų darbuotojams, dirbantiems su klausimais, kuriuos nagrinėjo buvęs vyriausiasis pareigūnas.

35. Ombudsmenas mano, kad sąlygos, kurias nustatė EGA:

- nepakankamai sumažino riziką, kad buvęs vyriausiasis pareigūnas tiesiogiai ar netiesiogiai vykdys lobistinę veiklą ir palaikys ryšius su EGA ir kitų ES institucijų darbuotojais klausimais, kuriuos jis nagrinėjo per paskutinius trejus tarnybos metus, arba
- jos nebuvo galima stebėti ir vykdyti.

Tai ypač pasakytina apie „Airbus“ gynybos ir kosmoso strateginio patarėjo vaidmenį.

Ombudsmenas nustato, kad riba, nuo kurios buvo uždraustas šis darbas, buvo pasiekta, o ne tai buvo netinkamas administravimas.

36. Nepakankamai veiksmingų apribojimų taikymas siekiant sumažinti realių ir numanomų interesų konfliktų, kurie, kaip nustatė EGA, egzistavo, riziką, yra **netinkamas administravimas**

. Nedraudžiant „Airbus Defence and Space“ strateginio patarėjo darbo, kuris kelia didžiausią pavojų, kad bus prieštaraujama teisėtiems EGA interesams, taip pat yra **netinkamas administravimas**. Šiuo klausimu ombudsmenas, vadovaudamasis Europos ombudsmeno statuto 3 straipsnio 6 dalimi, toliau pateikia dvi rekomendacijas.

Kaip EGA sprendė buvusio vyriausiojo pareigūno padarytus Tarnybos nuostatų pažeidimus

EGA pateikti argumentai

37. Buvę EGA darbuotojai, ketinantys imtis apmokamos ar nemokamos profesinės veiklos per dvejus metus nuo tarnybos pabaigos, privalo apie tai pranešti EGA. EGA turi išnagrinėti, ar profesinė veikla yra susijusi su klausimais, kuriuos nagrinėjo buvę darbuotojai, ir ar dėl to galėtų būti pažeisti teisėti EGA interesai. Apie savo sprendimą EGA turi pranešti per 30 darbo dienų nuo tada, kai buvęs darbuotojas jį informavo (žr. 4 išnašą). Jei iki to laikotarpio pabaigos EGA nepraneša buvusiam darbuotojui apie savo sprendimą, tai laikoma numanomu sutikimu su numatoma profesine veikla.

38. Buvusio generalinio direktoriaus ketinimas pradėti dirbti bendrovėje „Airbus“ buvo susijęs su klausimais, už kuriuos jis buvo atsakingas per pastaruosius trejus tarnybos metus. Remdamasi savo vertinimu, EGA laikėsi nuomonės, kad dėl darbo vietų galėtų susidaryti įspūdis apie EGA teisėtų interesų konfliktą, dėl kurio, nesant priemonių rizikai sumažinti, galėtų kilti faktinis interesų konfliktas, dėl kurio galėtų būti padaryta didelė žala EGA reputacijai.

39. EGA nustatė, kad buvęs vyriausiasis pareigūnas naujas darbo vietas pradėjo 2020 m. rugpjūčio 17 d., prieš gaudamas EGA leidimą ir dar nepasibaigus 30 darbo dienų laikotarpiui . 2020 m. rugpjūčio 31 d. buvęs vyriausiasis pareigūnas pateikė papildomą informaciją, reikalingą tinkamai išnagrinėti jo prašymą, kurios EGA pirmą kartą prašė 2020 m. liepos 31 d. 2020 m. rugsėjo 1 d. buvęs generalinis direktorius faktiškai pradėjo veiklą naujose „Airbus“ darbo vietose.

40. EGA pradėjo vadinamąją „predisciplininę procedūrą“ [21] prieš buvusį generalinį direktorių dėl reikalavimo gauti išankstinį leidimą nesilaikymo [22] .

41. Ikteisminio tyrimo metu EGA buvusiam vadovui sakė, kad „*kadangi faktai buvo nustatyti neabejotinai, agentūros vadovas nematė būtinybės pradėti administracinį tyrimą ir nusprendė tiesiogiai pereiti prie preliminarios procedūros*“. EGA taip pat informavo buvusį vyriausiąjį pareigūną, kad „*šiame etape [Agentūros vadovas] nemano, kad būtų proporcinga pradėti drausminę procedūrą, bet ketina paskelbti įspėjimą*“.

Ombudsmeno vertinimas

42. Įvertinusi galimus interesų konfliktus, EGA nustatė, kad dėl buvusio vyriausiojo pareigūno naujų darbo vietų gali susidaryti įspūdis, kad esama EGA teisėtų interesų konflikto, dėl kurio, nesant priemonių šiai rizikai sumažinti, galėtų kilti faktinis interesų konfliktas, dėl kurio galėtų būti padaryta didelė žala EGA reputacijai.

43. Ombudsmenas pažymi, kad agentūros vadovas nematė poreikio pradėti administracinį tyrimą ir nusprendė tiesiogiai pereiti prie preliminarios procedūros [23]. Ši procedūra apėmė buvusio vyriausiojo pareigūno klausimą dėl Tarnybos nuostatų pažeidimo.

44. Buvęs vyriausiasis pareigūnas pradėjo eiti naujas pareigas 2020 m. rugpjūčio 17 d., likus trims savaitėms iki to laiko, kai EGA nustatė, kokių apribojimų reikės siekiant sumažinti bet kokią interesų konfliktų riziką. Ateityje EGA gali pageidauti darbuotojams, įskaitant aukščiausius darbuotojus, pakartoti, kad svarbu laiku pranešti apie „sukamųjų durų“ judėjimą. Tai ne tik leistų Agentūrai atlikti išsamų ir savalaikį vertinimą siekiant spręsti interesų konflikto situacijas, bet ir nesudarytų įspūdžio, kad procedūra yra tik formalumas.

45. Ombudsmenas pažymi, kad EGA neturėjo pakankamai informacijos, kad galėtų tinkamai įvertinti interesų konfliktų riziką, susijusią su buvusio vyriausiojo pareigūno prašymu, didžiąją laiko dalį, kurią ji turėjo pagal EGA tarnybos nuostatus [24]. Nors EGA remiasi buvusių darbuotojų bendradarbiavimu, kad pateiktų jai informaciją, kurios jai reikia vertinimui atlikti, Ombudsmenas siūlo, kad EGA užtikrintų, jog speciali forma tiems, kurie kreipiasi dėl leidimo eiti numatytas pareigas, būtų parengta taip, kad (buvę) darbuotojai nuo pat pradžių pateiktų atitinkamą informaciją. Toliau ombudsmenas pateiks pasiūlymą dėl patobulinimų.

Rekomendacija

Remdamasis šio skundo tyrimu, Ombudsmenas Europos gynybos agentūrai (EGA) pateikia šias rekomendacijas:

1. Ateityje EGA prireikus turėtų uždrausti savo vyresniesiems darbuotojams užimti tam tikras pareigas pasibaigus jų kadencijai. Bet koks toks draudimas turėtų būti ribojamas, pavyzdžiui, dvejiems metams.

2. Siekdama suteikti aiškumo savo vyresniesiems darbuotojams, EGA turėtų nustatyti kriterijus, kada ji uždraus tokius perkėlimus. Kandidatai į vyresniąsias EGA pareigybes turėtų būti informuojami apie kriterijus, kai jie teikia paraiškas.

EGA bus informuota apie šią rekomendaciją. Pagal Europos ombudsmeno statuto 3 straipsnio 6 dalį EGA iki 2021 m. spalio 15 d. nusiunčia išsamią nuomonę.

Pasiūlymas dėl patobulinimų

EGA turėtų užtikrinti, kad speciali forma tiems, kurie kreipiasi dėl leidimo dirbti

numatytas darbo vietas, būtų parengta taip, kad (buvę) darbuotojai pateiktų atitinkamą informaciją, kad EGA galėtų nuo pat pradžių atlikti prasmingą vertinimą.

Emily O'Reilly Europos ombudsmenė

Strasbūras, 2021 07 13

1 priedas

Europos gynybos agentūros aprašymas

Europos gynybos agentūra (EGA) skatina ir palengvina ES valstybių narių bendradarbiavimą ES bendros saugumo ir gynybos politikos srityje.

EGA yra pavaldi ES Tarybai, kuriai ji teikia ataskaitas ir iš kurios gauna gaires.

ES vyriausiasis įgaliotinis yra Agentūros vadovas, vadovaujantis EGA valdančiajai tarybai, jos sprendimus priimančiam organui, kurį sudaro kiekvienos ES valstybės narės (išskyrus Daniją) gynybos ministrai ir Europos Komisijos atstovas, ir kuris palaiko ryšius su ES Taryba.

EGA vyriausiasis pareigūnas, padedamas vykdomojo direktoriaus pavaduotojo, yra atsakingas už EGA darbo priežiūrą ir koordinavimą. Juos skiria Valdančioji taryba.

EGA veikla apima tarpvyriausybinių programų koordinavimą ir projektų, susijusių su bendradarbiavimu su saugumo ir gynybos pramone, finansavimą.

Labiau tarpvyriausybinio pobūdžio EGA veikla yra:

- Prižiūrėti *Pajėgumų programas*, t. y. programas, kuriomis siekiama plėtoti pajėgumus keturiose pagrindinėse gynybos technologijų srityse [25] ;
- Atlikti *koordinuotą metinę peržiūrą gynybos srityje (CARD)* , kurioje numatytos šešios konkrečios tikslinės sritys, skirtos gynybos sistemoms [26] ;
- Padėti administruoti nuolatinį struktūrizuotą bendradarbiavimą (*PESCO*) , kuriame dalyvauja 25 ES valstybės narės, kad galėtų bendradarbiauti gynybos veiklos srityje;
- *Parengti Pajėgumų plėtojimo planą* , kuris yra CARD, PESCO ir Europos gynybos fondo (EGF) įgyvendinimo atskaitos taškas.

Kitos EGA užduotys, kurios gali apimti bendravimą su gynybos pramonės subjektais, apima:

- Nustatyti *pagrindinę strateginę veiklą*, kuri turėtų būti remiama, ir skatinti bendrą valstybių narių, ES institucijų ir gynybos pramonės subjektų supratimą apie pramonės ir technologijų sritis, taip pat įgūdžius ir kompetencijas, kai priklausomybė nuo ES nepriklausančių subjektų galėtų kelti pavojų ES veiksmų laisvei gynybos srityje;
- Nustatyti *mokslinių tyrimų ir technologijų prioritetus ir spragas*, be kita ko, rengiant vyriausybių, pramonės, mažųjų ir vidutinių įmonių bei akademinės bendruomenės ekspertų forumus, kuriems vadovauja EGA.

EGA taip pat siekia užtikrinti, kad gynybos bendruomenės interesai būtų perduoti Komisijai ir kitoms ES įstaigoms, kad būtų kuo labiau padidinta galima sinergija [27].

Vyriausiojo pareigūno darbo aprašymas

Užduotys, už kurias atsakingas EGA vyriausiasis pareigūnas, yra šios: „a) užtikrinti Agentūros trejų metų planavimo programos įgyvendinimą; b) Valdančiosios tarybos darbo organizavimą; c) metinio bendrojo biudžeto projekto, kuris turi būti pateiktas Valdančiajai tarybai, rengimą; d) trejų metų planavimo programos, kuri turi būti pateikta Valdančiajai tarybai, rengimą; e) užtikrinti glaudų bendradarbiavimą su Tarybos parengiamaisiais organais, visų pirma PSK ir ESKK, ir teikti jiems informaciją; f) 4 straipsnio 2 dalyje nurodytų ataskaitų rengimą; g) pajamų ir išlaidų suvestinės rengimą ir Agentūros bendrojo biudžeto bei Agentūrai patikėtų ad hoc projektų ar programų biudžetų vykdymą; h) kasdienį Agentūros administravimą; i) visus saugumo aspektus; j) visi personalo klausimai.“ [28]

[1] 1994 m. kovo 9 d. Europos Parlamento sprendimas dėl ombudsmeno pareigų atlikimą reglamentuojančių nuostatų ir bendrųjų sąlygų (94/262/EAPB, EB, Euratomas): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/GA/TXT/?uri=CELEX:31994D0262> [Nuoroda].

[2] Žr. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 15 straipsnį.

[3] Ombudsmenė neseniai pradėjo plataus masto tyrimą, kaip Komisija nagrinėja savo darbuotojų „sukamųjų durų“ reiškinio atvejus, tęsdama ankstesnį tyrimą šiuo klausimu, žr. <https://www.ombudsman.europa.eu/en/decision/en/110608> [Nuoroda]. Ombudsmenas taip pat nagrinėja „sukamųjų durų“ reiškinį, susijusį su buvusiu Europos investicijų banko (EIB) pirmininko pavaduotoju, žr. <https://www.ombudsman.europa.eu/en/news-document/en/143494> [Nuoroda].

[4] . EGA tarnybos nuostatų 18 straipsnyje numatyta, kad: „*Laikinieji darbuotojai, ketinantys užsiimti apmokama arba neatlygintina profesine veikla per dvejus metus nuo tarnybos pabaigos, apie tai informuoja Agentūrą naudodami specialią formą. Jei ta veikla yra susijusi su darbu, kurį laikinasis darbuotojas atliko per paskutinius trejus tarnybos metus, ir dėl to galėtų kilti konfliktas su teisėtais Agentūros interesais, DSSJ, atsižvelgdama į tarnybos interesus, gali uždrausti jam vykdyti šią veiklą arba duoti sutikimą, jei laikomasi sąlygų, kurios, jos nuomone,*

yra tinkamos. DSSII, pasikonsultavusi su Personalo komitetu, praneša apie savo sprendimą per 30 darbo dienų nuo jos gavimo.“ Žr.: 2016 m. rugpjūčio 4 d. Tarybos SPRENDIMAS (ES) 2016/1351 dėl Europos gynybos agentūros tarnybos nuostatų, kuriuo panaikinamas Sprendimas 2004/676/EB (europa.eu) [Nuoroda]

[5] Žr.: <https://www.ombudsman.europa.eu/en/correspondence/en/138504> [Nuoroda].

[6] Žr.: <https://www.ombudsman.europa.eu/en/correspondence/en/141624> [Nuoroda].

[7] EGA nurodė, kad reikia aprašyti:

- Numatomų darbo vietų pareigos ir atsakomybė, nurodant, kur šios pareigos gali sutapti su jo, kaip vyriausiojo pareigūno, pareigomis;
- Naujojo darbdavio tiesioginius ar netiesioginius komercinius, finansinius ar sutartinius ryšius (įskaitant dotacijas) su Komisija ir EGA;
- Buvusio vyriausiojo pareigūno tiesioginiai ar netiesioginiai institucinio pobūdžio ryšiai su naujuoju darbdaviu;
- Kaip planuojamos naujos darbo vietos neturėtų tiesioginių ar netiesioginių ryšių su EGA.

[8] Pagal 18 straipsnį EGA turi pranešti apie savo sprendimą **per 30 darbo dienų** nuo jos informavimo. Jei iki to laikotarpio pabaigos toks pranešimas nepateikiamas, tai laikoma numanomu sutikimu. (Pabraukta mano).

[9] EGA tarnybos nuostatų 141 straipsnyje (žr. 4 išnašą dėl sąsajos) nustatytos priemonės, kurių EGA gali imtis prieš darbuotoją, pažeidus jo įsipareigojimus pagal TN: „Remdamasi tyrimo ataskaita, DSSII, pranešusi atitinkamam darbuotojui apie visus byloje esančius įrodymus ir išklausiusi atitinkamą darbuotoją, gali:

a) nusprendžia, kad prieš darbuotoją negali būti iškelta jokia byla; tokiu atveju jis apie tai atitinkamai informuojamas raštu; arba

b) nusprendžia, net jei yra arba atrodo, kad nevykdomos pareigos, kad nebus taikoma jokia drausminė nuobauda, ir, jei reikia, įspėti darbuotoją; arba

c) jei nesilaikoma 139 straipsnyje apibrėžtų pareigų:

I) nusprendžia pradėti šios antraštinės dalies D skirsnyje numatytą drausminę procedūrą; arba

II) nusprendžia pradėti drausminę procedūrą Drausmės komisijoje. “ (Emphasis pridūrė.)

[10] Viena sutartis buvo sudaryta su „Airbus Defence“ ir „Space SAS“ (Airbus France dalis) pagal preliminarąją sutartį dėl ES palydovinio ryšio viešųjų pirkimų (SatCom), o viena sutartis dėl „SatCom“ mokymo buvo finansuojama iš EGA veiklos biudžeto.

[11] Nors EGA generalinis direktorius yra Agentūros teisinis atstovas, „įgaliojančio pareigūno“ įgaliojimai yra deleguoti, o tai reiškia, kad generalinio direktoriaus pavaduotojas pasirašė

atitinkamas viešųjų pirkimų sutartis.

[12] Dėl klausimų, dėl kurių buvęs vyriausiasis pareigūnas dirbo pastaruosius trejus tarnybos metus, žr.:

<https://eda.europa.eu/news-and-events/news/2020/01/22/eda-bids-farewell-to-chief-executive-jorge-domecq>
[Nuoroda].

[13] Buvęs generalinis direktorius, palikęs EGA, grįžo į savo šalies užsienio reikalų ministeriją kaip valstybės tarnautojas.

[14] Pagal ES teismų praktiką šioje srityje ES institucijos, įstaigos ir agentūros turi didelę diskreciją. Žr.:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1549037343294&uri=CELEX:62013FJ0086>
[Nuoroda].

[15] Buvęs vyriausiasis pareigūnas pasirašė vadinamąją darbuotojų išvykimo deklaracijos formą, pripažindamas, kad supranta savo įsipareigojimus pagal EGA tarnybos nuostatus dėl tarnybos pabaigos, ir nurodė grįžimą į ES valstybės narės užsienio reikalų ministeriją.

[16] Įskaitant bet kokį darbą, susijusį su ES Taryba (žr. priedą, kuriame pateikiamas tokių klausimų sąrašas) arba su Komisija, pavyzdžiui, susijusį su Europos gynybos fondu ir Europos gynybos pramonės plėtros programa, žr.

https://ec.europa.eu/growth/sectors/defence/european-defence-fund_en [Nuoroda].

[17] Žr. EGA atsakymo p. 6: <https://www.ombudsman.europa.eu/en/correspondence/en/141624>
[Nuoroda]. 2018 m. vasario 5 d. kvietimą į renginį pateikė „Airbus Spain“, rugsėjo mėn. renginį paskelbė „Airbus Defence and Space“, 2019 m. birželio ir spalio mėn. kvietimus į renginius pateikė „Airbus SE“.

[18] Ombudsmenas taip pat pažymi, kad susitikimai su Komisija, kad „Airbus“ sąrašai Skaidrumo registre yra susiję su „Airbus“, o ne tik su „Airbus“ biuru Briuselyje. Žr.:

<https://ec.europa.eu/transparencyregister/public/consultation/displaylobbyist.do?id=2732167674-76>
[Nuoroda].

[19] Ombudsmenas pažymi, kad bendrovės „Airbus“ interesai taip pat yra platesni nei vien EGA veikla, kaip matyti iš bendrovės registracijos ES skaidrumo registre. [Skaidrumo registras](#).
[Paieškos registre \(europa.eu\)](#) [Nuoroda].

[20] Europos gynybos agentūros pareigūnų tarnybos nuostatų 18 straipsnyje numatytas vienu metų lobistinis draudimas vyresniesiems pareigūnams pasitraukti iš pareigų.

[21] Pagal EGA tarnybos nuostatų 141 straipsnį žr. 9 išnašą. Vykdam šią procedūrą EGA agentūros vadovas (ES vyriausiasis įgaliotinis) 2020 m. rugsėjo 9 d. įgalioto EGA vyriausiąjį pareigūną atstovauti jam rengiant, rengiant ir registruojant buvusio vyriausiojo pareigūno klausymą.

[22] Pagal EGA tarnybos nuostatų 18 straipsnį žr. 4 išnašą.

[23] Pagal EGA tarnybos nuostatų 141 straipsnį žr. 9 išnašą.

[24] Žr. aukščiau pateiktą tvarkaraštį. Buvęs vyriausiasis pareigūnas savo prašymą pateikė 2020 m. liepos 27 d. Taigi 30 darbo dienų laikotarpis prasidėjo šią dieną. EGA informavo jį, kad prašyme trūko informacijos apie tai, kaip nauji darbdaviai 2020 m. liepos 31 d. sumažins interesų konfliktų riziką tarp jo ankstesnių ir numatomų būsimų pareigų. 2020 m. rugpjūčio 31 d. arba 26-ą darbo dieną po prašymo pateikimo buvęs vyriausiasis pareigūnas pateikė informaciją, kurios prašė EGA, palikdamas EGA įvertinti keturias darbo dienas, įskaitant konsultacijas su EGA personalo komitetu.

[25] T. y. degalų papildymas iš oro, nuotoliniu būdu pilotuojamos orlaivių sistemos, vyriausybiniis palydoviniis ryšys ir kibernetinė gynyba.

[26] T. y. pagrindiniai koviniai tankai, kareivių sistemos, patruliavimo klasės antvandeniniai laivai, kovos su nepilotuojamomis oro sistemomis, gynybos taikomosios programos kosmose ir karinis mobilumas.

[27] Daugiau informacijos žr.: Tarybos sprendimas (BUSP) 2015/1835, kuriuo apibrėžiamas Europos gynybos agentūros statutas, būstinė ir veiklos taisyklės

<https://www.eda.europa.eu/docs/default-source/documents/eda-council-decision-2015-1835-dated-13-10-2015.pdf>
[Nuoroda].

[28] Žr.:

<https://eda.europa.eu/docs/default-source/documents/eda-council-decision-2015-1835-dated-13-10-2015.pdf>
[Nuoroda].